

Numizmatyką zainteresował się w końcu 1967 r., gdy wśród pamiątek po ojcu znalazł kilka starych monet. Zainteresował się nimi na tyle, że w 1970 r. wstąpił do Polskiego Towarzystwa Archeologicznego. *Zacząłem się uczyć historii...* — nie tylko uczył się, ale i przekazywał tę wiedzę dalej, na spotkaniach, wykładach, referatach, a także w publikacjach, których miał w swoim dorobku ok. 120. Szczególnie radośnie wspominał sesje numizmatyczne w Nowej Soli jako miejsce spotkań numizmatyków z różnych krajów, a także miejsce poznania, jak później wspominał, *filarów numizmatyki polskiej*.

Publikował najchętniej w „Biuletynie Numizmatycznym” ale też i w „Wiadomościach Numizmatycznych”, i prasie regionalnej — najczęściej były to „Przemiany Ziemi Gnieźnieńskiej”. Pisał zawsze ciekawie, poruszając zagadnienia niebanalne i często będące pierwszą publikacją na dany temat. Jego artykuły imponowały rozległością poruszanych zagadnień: od średniowiecza do pieniądza zastępczego. Jednak najlepiej się czuł problematyce czasów nowożytnych. Takie Jego artykuły jak: *Jeszcze o groszach Albrechta, Fryderyka II i Jana z Kostrzyna* (BN 1978, nr 8), *Mariaż oleśnicko-wirtemberski* (BN 1979, nr 9), *Supremus Dux in Prussia* (BN 1981, nr 7 i 1982, nr 3–4), *Monogram ks. Jakuba Kurlandzkiego* (BN 1986, nr 9–12) i *Dlaczego za Zygmunta III podjęto bicie półtoraków* (BN 1988, nr 1–3), pisane na bardzo wysokim poziomie, nie straciły na wartości i dziś jeszcze warto je sobie przypomnieć.

Nie można pominąć Jego trzech publikacji książkowych: *Mennictwo śląskie w okresie habsburskim 1526–1740* (Warszawa 1983), a także najbardziej dojrzałych a zarazem pionierskich prac *Monety Rygi* (Warszawa 1986) i *Monety Kurlandii i Semigalii* (Warszawa 1989). Dwie ostatnie książki nie miały w historiografii polskiej swoich poprzedników — trudno bowiem zaliczyć do nich prace o charakterze katalogowym — wypełniły więc lukę w polskiej bibliografii numizmatycznej. Temat przedstawił wszechstronnie. Omówił w nich nie tylko materiał numizmatyczny ale przede wszystkim przedstawił polityczne i gospodarcze przyczyny emisji tych monet. Dorobek ten został doceniony i uhonorowany przez Jego kolegów w Oddziale PTAiN w Poznaniu. Herby ziem,

których monety opisał, zostały umieszczone na medalionie z napisem „Eugeniuszowi Mrowińskiemu — Numizmatycy Poznańscy” wydanym przez Sekcję Numizmatyczną PTAiN w Poznaniu w 1988 r.

Swoją ostatnią pracę opublikował w 1993 r. Całkowita utrata wzroku w połowie lat 90. uniemożliwiła Mu twórcze zajmowanie się ukochaną pasją.

Działalność na numizmatycznej niwie przyniosła Mu wiele wyróżnień. Otrzymał m.in. medal „Zasłużony dla PTAiN” i godność członka honorowego Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego.

Ponadto wolne chwile wypełniała działalność w Ochotniczej Straży Pożarnej i praca z wychowankami Ochotniczych Hufców Pracy. W swoim życiu kierował się dobrem, jakie niesie praca organiczna — praca, która przynosiła korzyści wszystkim tym, którzy się z Nim zetknęli, jak i stale doskonalącemu się jej twórcy.

Za swoją działalność był wielokrotnie nagradzany. Z licznych odznaczeń i wyróżnień najbardziej sobie ceniał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznakę Za Zasługi Dla Rolnictwa, Złotą Odznakę Za Zasługi Dla Budownictwa, Krzyż Harcerski i Dyplom Członka Honorowego PTN (choć sam przedstawiał je w innej kolejności). Medalion, wydany w 1988 r. dla uhonorowania Go przez Sekcję Numizmatyczną PTAiN za twórczość na niwie numizmatyki, wspominał jako *...dowód serdeczności ze strony koleżanek i kolegów numizmatyków, z którymi tak często spotykałem się na zebraniach*.

Zmarł w Wielki Piątek 10 kwietnia 2009 r. W ostatniej drodze towarzyszyliśmy Mu na cmentarzu komunalnym we Wrześni 14 kwietnia 2009 r.

Zbigniew Bartkowiak

Działalność Komisji Numizmatycznej Komitetu Nauk Historycznych PAN w 2008 r.

Po ukonstytuowaniu się komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk w pod koniec 2007 r. wybrani zostali nowi członkowie Komisji Numizmatycznej. Zostali nimi dr hab. Borys Paszkiewicz, prof. Uniwersytetu

Wrocławskiego (przewodniczący), mgr Michał Zawadzki (Zamek Królewski w Warszawie), dr Jarosław Bodzek (Muzeum Narodowe w Krakowie), dr Mateusz Bogucki (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Warszawa), dr Barbara Butent-Stefaniak (Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Biblioteka, Wrocław), dr hab. Aleksander Bursche (prof. Uniwersytetu Warszawskiego), dr Witold Garbaczewski, (Muzeum Narodowe w Poznaniu), prof. dr hab. Wiesław Kaczanowicz (Uniwersytet Śląski, Katowice), mgr Adam Kędzierski (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Ekspedycja Archeologiczna w Kaliszu), mgr Marta Męcłewska (Zamek Królewski w Warszawie), prof. dr hab. Mariusz Mielczarek (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), mgr Robert Pieńkowski (Muzeum Miedzi w Legnicy), mgr Jerzy Piniński (Międzymuzealne Kolegium Numizmatyczne), prof. dr hab. Maciej Salamon (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), prof. dr hab. Stanisław Suchodolski (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Warszawa), dr Tadeusz Szczurek (Muzeum im. Jana Dekerta, Gorzów Wielkopolski). Początkowo funkcję sekretarza komisji pełnił mgr Michał Zawadzki, który jednak zrezygnował z tej funkcji podejmując obowiązki sekretarza redakcji „Wiadomości Numizmatycznych”, dotychczasowy zaś sekretarz redakcji, dr Mateusz Bogucki objął funkcję sekretarza Komisji Numizmatycznej.

W 2008 r. Komisja Numizmatyczna odbyła pięć otwartych zebrań naukowych, na których wygłoszono dziewięć odczytów. Na pierwszym zebraniu Komisji, 9 lutego 2008 r. wygłoszone zostały dwa referaty. Mgr Marcin Rudnicki przedstawił tekst „Ostatnia mennica Bojów pod Kaliszem? Schylek mennictwa celtyckiego na ziemiach polskich w świetle nowych znalezisk”, zaś mgr Adam Degler przedstawił „Komunikat o nowych znaleziskach monet rzymskich na Śląsku”

14 marca 2008 r. mgr Zbigniew Bartkowiak wygłosił referat „Typologia denarów Władysława Warneńczyka (w świetle skarbu ze Sługocinka, gm. Golina, pow. koniński)”; a dr Renata Ciołek, „Znaleziska monet rzymskich na Śląsku: źródła — numizmaty — konkluzje”.

16 maja 2008 r. Komisja Numizmatyczna gościła prof. Reinharda Woltersa z Tybingi,

który mówił o „Ikonografii monetarnej Forum Romanum”. Przedyskutowano również sprawy związane ze zbliżającym się Międzynarodowym Kongresem Numizmatycznym w Glasgow w 2009 r.

24 października 2008 r. dr Witold Garbaczewski przedstawił referat „Bolesław Chrobry władcą Sclavinii — argumenty numizmatyczne”, zaś mgr Marzena Grochowska opowiedziała o „Średniowiecznych stemplach menniczych z Łogowa”.

Na ostatnim zebraniu, które odbyło się 28 listopada 2008 r. prof. dr Stanisław Suchodolski rozważał „Kim była królowa Emma i na jakiej podstawie biła w Czechach swoje monety?”, natomiast dr Jarosław Dutkowski przedstawił swoje „Uwagi o denarach wschowskich z drugiej połowy XV wieku”.

W zebraniach brało udział jak zawsze wiele (ok. 25–40) osób z całej Polski a przedstawione referaty wywoływały bardzo ożywione dyskusje.

Mateusz Bogucki

Konferencja „Pieniądz i banki w Wielkopolsce”

W dniach 20–21 listopada 2008 roku odbyła się w Poznaniu ogólnopolska konferencja naukowa „Pieniądz i banki w Wielkopolsce” zorganizowana staraniem Muzeum Narodowego w Poznaniu (MNP), Instytutu Historii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu oraz Archiwum Państwowego w Poznaniu. Pomysłodawcą konferencji był dr Witold Garbaczewski z Gabinetu Numizmatycznego MNP, podobnie jak i poprzedniej sesji o zbliżonej tematyce, zorganizowanej w Bydgoszczy 17 V 2006 roku a zatytułowanej „Dzieje pieniądza i bankowości regionu kujawsko-pomorskiego”.

Obrady odbywały się w sali renesansowej poznańskiego Ratusza, gdzie dyrektor Muzeum Narodowego w Poznaniu, prof. dr hab. Wojciech Suchocki, powitał zgromadzonych i wygłosił słowo wstępne. Następnie głos zabrali: prof. dr hab. Hanna Kóčka-Krenz, dziekan Wydziału Historycznego UAM, prof. dr hab. Kazimierz Iłski, dyrektor Instytutu Historii, oraz prof. dr hab. Krzysztof Strykowski, dyrektor Archiwum Państwowego w Poznaniu. Mówcy wskazali na rolę inter-